

Agro Nyt

Et månedligt nyhedsbrev fra Schiller Institutet

årgang 13 nr. 6

juni 2001

VIDEN OG POLITIK

Platon anvendte sig af et billigt trick for at få sin samtid til at læse sine dialoger. Alle figurerne i de opdigtede filosofiske samtaler var virkelige eksisterende personer, man kunne se vandre rundt i Athens gader. I hvert fald nogle af dem. Enkelte var døde og borte, da Platon satte pennen til papiret. Men de fleste athenere kunne stadig huske dem.

Det gjaldt i hvert fald Alkibiades. Med et udseende som en græsk gud og en opvækst som adoptiv søn af Athens store politiske skikkelse Perikles, var han kendt af alle. Og er man kendt, er det jo, som bekendt, let at føle sig kaldet til en karriere på den politiske scene. Således også for Alkibiades. Under og efter Den Peloponnesiske Krig nåede han på rekordtid at spille alle rollerne som folkehelt, skurk, hærfører, landsforræder, kvindebedærer, nationens frelser og landsforvist. Nogenlunde i nævnte rækkefølge. Han blev snigmyrdet i Lilleasien i år 403 f.Kr.

I Platons dialog møder Sokrates den unge Alkibiades på gaden i Athen. Ynglingen fortæller glædestrålende, at han har tænkt sig at gå ind i politik. Sokrates spørger bekymret, om han nu også har tænkt sig grundigt om. Men det har han naturligvis, det unge geni. Sokrates beder så Alkibiades forestille sig, at de begge stod på folkeforsamlingspladsen, netop som Alkibiades skal op på talerstolen for at holde sin første politiske tale. Hvis jeg nu hev dig i ærmet og spurgte, om der var noget, du har bedre forstand på end andre, siden du sådan blander dig i den politiske debat, hvad ville du så svare, spurgte Sokrates. Jamen, jeg vil da sige, at der er meget, jeg ved bedre end andre, svarer Alkibiades. Sokrates begynder så at udspørge Alkibiades om alt det, han tror han ved, og om det er noget, han selv har fundet ud af, eller om det er noget, han har lært af andre. Trods tapre forsøg på at holde rede på egne begreber går det helt i sort for den stakkels Alkibiades. Ved dialogens slutning må han indrømme, at han faktisk ikke ved noget om noget som helst. Men det har jo aldrig været en hindring for en politisk karriere. Hverken for Alkibiades eller for mange efter ham.

Den store russiske videnskabsmand Vladimir Vernadskij brugte det græske ord noos, 'fornuft', til at beskrive en biosfære, der domineres af det menneskelige samfunds fysiske-økonomiske aktiviteter. Han kaldte den noosfæren. Vi mennesker har det fulde ansvar for den fortsatte udvikling af denne noosfære.

I Kina kalder man det »Den nye Silkevej«. I Rusland, Indien og Iran taler man om en »Eurasisk Transportunion«. Schiller Institutet kalder sit forslag for »Den eurasiske Landbro«. Alt sammen drejer sig om det vigtigste politiske spørgsmål i det 21. århundrede: Udviklingen af Det eurasiske Kontinent. Det er faktisk godt at vide noget om, hvis man har tænkt sig at træde ind i politik.

HOVMOD STÅR FOR FALD

Den **24. maj** meddelte senator **James Jeffords** fra delstaten **Vermont** i det nordøstlige **USA**, at han havde forladt **Det Republikanske Parti**, og at han i sin resterende valgperiode ville fortsætte som partiløst medlem af **Det amerikanske Senat**. Han bekendtgjorde samtidigt, at han i alle fremtidige forretnings spørgsmål vil stemme sammen med **Det Demokratiske Parti**.

Normalt er en amerikansk senators partiflugt ikke noget vi i **Danmark** eller den øvrige verden bør tilegne nogen særlig opmærksomhed. Det sker fra tid til anden, at senatorer eller kongresmedlemmer pludseligt finder græsset grønnere på den anden side af partiskellet. Men netop senator Jeffords partipolitiske faneflugt kan få verdenspolitiske og historiske konsekvenser. For første gang i **USA's** historie skifter flertallet i Det amerikanske Senat midt i en valgperiode. Republikanerne må nu overgive den daglige ledelse af senatet til demokraterne. Alle senatsudvalg skifter ordførere, og senator **Trent Lott** fra **Mississippi** må overlade den magtfulde post som senatets talsmand til den demokratiske senator **Tom Daschle** fra **South Dakota**. Med ét slag har den demokratiske opposition fået mulighed for at sætte den politiske dagsorden og give præsident **George W. Bush** et betydeligt politisk modspil.

I et interview på den amerikanske tv-station **NBC** den **27. maj** gjorde senatets kommende talsmand Tom Daschle det klart, at præsident Bush nu godt kan glemme alt om at give de store olieselskaber tilladelse til at bore efter olie i de beskyttede naturområder i **Alaska**, og han bebudede samtidigt en revision af de enorme skattelettelser, som præsident Bush har bevillet den velstillede del af den amerikanske befolkning, og som senatet lige nåede at vedtage med et snævert flertal, inden senator Jeffords skiftede side. Daschle kaldte skattelettelserne for en »tidsindstillet bombe«, der kan lede til et helt ukontrollabelt budgetunderskud. Med flertalsskiftet har præsident Bush også forpasset sin chance for at udnævne stærkt konservative medlemmer til den amerikanske højesteret.

Men senator Jeffords' partiskifte har ikke kun fået indenrigspolitiske konsekvenser. På **NATO's** udenrigsministermøde i **Budapest** den **29. maj** lykkedes det ikke for den amerikanske udenrigsminister **Colin Powell** at overbevise sine europæiske kolleger om eksistensen af en overhængende trussel fra de såkaldte »slyngelstater«, og den hertil forbundne nødvendighed af at opbygge et **amerikansk missilskjold**. Helt usædvanligt stod den europæisk-amerikanske uenighed tydeligt at læse mellem linierne i det afsluttende kommuniké. »Vi ser nu det første konkrete resultat af Jeffords-effekten«, sagde **Dan Plesch**, direktør for den britisk-amerikanske sikkerhedspolitiske tænketank **BASIC**, til dagbladet *Information* den **30. maj**. »Før holdt de europæiske NATO-lande lav profil, hvad angår raketskjoldet, fordi man anså det for sikkert, at skjoldet ville blive bygget, lige meget hvad europæerne mente. Men efter senator James Jeffords afhopning til Demokraterne og Republikanernes tab af flertallet i Senatet er spillet helt åbent igen«, mente Plesch.

Både i **USA** og den øvrige verden har mange været chokerede over den arrogance og magtfuldkommenhed, med hvilken Bush-regeringen har optrådt i stort set samtlige politiske spørgsmål siden sin indsættelse den **20. januar**. Hvad enten det har drejet sig om missilskjold, miljøaftale fra

Kyoto, energipolitik eller forholdet til **Rusland** og **Kina**, har Bush-regeringen klart signaleret, at der ikke vil blive taget hensyn til andres synspunkter eller interesser. Denne arrogance er ikke kun kommet til udtryk overfor **USA's** potentielle modstandere på den globale scene eller overfor Bush-regeringens demokratiske modstandere på hjemmefronten. Selv kritiske røster indenfor egne rækker er brutalt blevet trynet på plads. Forsvarsminister **Donald H. Rumsfeld**, der med sine ambitiøse planer på det amerikanske forsvars vegne nok burde være i stand til at skaffe sig tilhængere blandt officererne i de væbnede styrker, har optrådt med en sådan selvtillstrækkelighed, at der allerede nu er en dyb tillidskløft mellem ham og medlemmerne af den amerikanske forsvarskommando. Denne mistillid var emnet for et urovækkende interview med forsvarsministeren i avisen *The Washington Post* den **17. maj**. Og så er der sagen med senator James Jeffords. Han tillod sig at modsige George W. Bush i spørgsmålet om skattelettelser, med henvisning til at præsidentens egne valgløfter om forbedringer i skolevæsenet ikke kunne gennemføres, hvis han samtidigt fjernede skattegrundlaget. Det medførte brutale politiske spark fra både **Det hvide Hus** og den republikanske senatsleder Trent Lott. Samme skæbne er overgået andre kritiske røster i Det Republikanske Parti. Men behandlingen af senator Jeffords var altså så uforskammet, at republikanerne mistede flertallet i senatet.

At Bush-regeringen kunne opføre sig så arrogant og begå en sådan kæmpebrøler, har de fleste amerikanske kommentatorer haft svært ved at fatte. Men det gælder ikke den demokratiske præsidentkandidat **Lyndon LaRouche**. På et seminar i **Washington** den **3. januar**, altså længe inden Bush-regeringen var tiltrådt, gav LaRouche følgende advarsel: »Så vidt jeg forstår, holder kredsen omkring den designerede præsident, eller den formodede designerede præsident, lige nu møde nede i **Austin, Texas**. Ud fra alt vi hører dette hold – ikke bare Bush, men hele hans hold – sige om politik, så står vi nu med det problem, at den indkommende præsident tegner til at blive den største katastrofe i rækken af amerikanske præsidenter, ikke om nogle år, men i de kommende uger og måneder« (et udskrift af LaRouches tale på *Executive Intelligence Reviews* seminar den **3. januar** kan læses på www.larouchein2004.com).

Da det den **22. maj** endelig gik op for præsident Bush, at hans egen og senator Lotts ubehøvede behandling af James Jeffords ville få vidtrækkende politiske konsekvenser, indkaldte han i hast Jeffords til en personlig samtale i Det hvide Hus. Ifølge det amerikanske nyhedsbureau *Associated Press* fortalte senator Jeffords uden omsvøb præsident Bush, at hvis han fortsatte sin nuværende politiske kurs, ville han med garanti blive en »engangspræsident«. På pressemødet to dage senere understregede Jeffords, at han som republikaner i **Abraham Lincolns** tradition ikke længere følte sig hjemme i samme parti som George W. Bush og det nuværende lederskab. Med den formulering satte han fingeren på et meget ømt punkt: De sydstatskonservatives bevidste overtagelse af Det Republikanske Parti (læs mere om de sydstatskonservative i *Agro-Nyt*, maj '01). I en kronik i *The Washington Post* den **25. maj** blev senator Jeffords klare udmelding kaldt: »En stille rebels advarende råb imod den nye republikanske konføderation«.

Senator Jeffords afgang kan udløse et længe tiltrængt opgør med de sydstatskonservatives kontrol over Det Repu-

blikanske Parti. Hvis et sådant opgør mislykkes kan det føre til dannelsen af et helt nyt landsdækkende konservativt parti. Spekulationerne i den amerikanske presse i den henseende nåede orkanstyrke den **2. juni**, da den nye demokratiske flertalsleder, Tom Daschle, tog på privat weekendbesøg hos George W. Bush' modkandidat under primærvalget, senator **John McCain**. Præsident Bush blev grebet af panik og ringede personligt ned til ranchen i **Sedona, Arizona**, for at sikre sig, at Daschle ikke var i færd med at overtale McCain til enten at skifte til Det Demokratiske Parti eller til at lade sig opstille som uafhængig konservativ kandidat ved næste præsidentvalg (den uafhængige kandidat, millionæren **Ross**

Perot, forhindrede i **1992 Bush senior** i at blive genvalgt -red.).

Selv om John McCain forsikrede præsident Bush, at han ikke har nogen aktuel plan om at forlade Det Republikanske Parti, er der næppe lagt låg over oprøret i Det Republikanske Parti. I en kommentar den **2. juni** påpegede Lyndon LaRouche, at det ikke er første gang i USA's historie, at manglende politisk lederskab fremprovokerer dannelsen af et helt nyt parti. Under krigen med **Storbritannien i 1812** blev **Whig-partiet** dannet i protest mod de daværende partier. Whig-partiet blev senere til Det Republikanske Parti, som under Abraham Lincoln spillede den helt afgørende politiske rolle i nedkæmpelsen af sydstaternes oprør under

SCHILLER INSTITUTTETS KONFERENCE

Den **4.-6. maj** samledes over **300** politisk interesserede til **Schiller Instituttets** årlige europæiske konference i **Bad Schwalbach, Tyskland**. De fik lejlighed til at høre taler og indlæg fra prominente politikere og akademikere fra **USA, Mexico, Tyskland, Rusland, Kina, Indien, Sudan, Egypten, Nigeria, Burundi og Rwanda**. Det overordnede tema for konferencen var: »The Ecumenical Battle for the Common Good«, »Den økumeniske kamp for det almene vel«.

Konferencen blev åbnet med et fascinerende økonomisk panel. Først beskrev **Lyndon LaRouche**, hvorledes det største infrastrukturprojekt i menneskehedens historie, »erobringen af det indre rum«, dvs. udviklingen af det eurasiske kontinent, må danne grundlaget for et politisk og økonomisk samarbejde mellem alle nationerne fra **Europa over Asien til Japan**. Han tog udgangspunkt i den særlige udgave af fysisk økonomi, der under navnet biogeokemi blev udviklet af den store russisk-ukrainske videnskabsmand **Vladimir Vernadskij**.

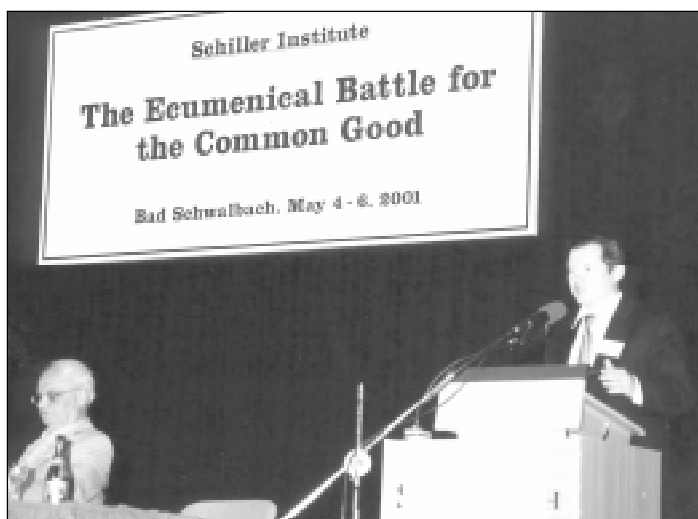
Efter LaRouche fulgte to prominente russiske økonomer. Først talte **Sergej Glazjev**, formand for **Den russiske Dumas Komité for Økonomi og Erhvervsliv**. Ifølge Glazjev har Rusland kun to valgmuligheder: Enten forsætter man den såkaldte **Washington-konsensus**, der siden **Sovjetunionens** sammenbrud har dannet grundlag for den økonomiske politik i Rusland, eller også skifter man til den form for fysisk-økonomisk politik, LaRouche skitserede i sit indlæg. Fortsætter man den hidtidige politik, vil det føre til yderligere forarmelse af den russiske befolkning. Derfor støtter Glazjev de forslag som LaRouche og Schiller Institutet gentagne gange har fremlagt i Rusland.

Også professor **Stanislav Menshikov** fra **Det Centrale Matematiske Institut** ved **Videnskabernes Akademi i Moskva** udtrykte sin fulde støtte til Schiller Instituttets forslag og gav samtidig udtryk for en vis kontrolleret optimisme med hensyn til udviklingen i Rusland. Finansboblen er bristet, **Putin** har erstattet **Jeltsin** på præsidentposten, og den fysiske økonomi har for første gang siden Sovjetunionens sammenbrud udvist reel vækst i det forgangne år. Neoliberale rådgivere forsøger stadig at fastholde Putin på Jeltsins fejlslagne økonomiske kurs, men den nye præsident lytter i modsætning til sin forgænger også til andre eksperter, som f.eks. professor **Lvov** fra Videnskabernes Akademi og **Sergej Glazjev**, sagde professor Menshikov. Han beskrev desuden Ruslands historiske tradition for at tænke »eurasisk«, ikke bare i relation til trekanten Rusland-Kina-Indien, men i den mere komplekse pentagonale konfiguration Rusland-Kina-Indien-Europa-Japan.

Konferencens øvrige paneler uddybede de politiske og strategiske aspekter af et eurasiske udviklingsperspektiv, ikke bare for det eurasiske kontinent i sig selv, men også for **Afrika** og den øvrige verden. Professor **Mohammed Selim** fra **Centeret for Asiatiske Studier ved Det Økonomiske og Statsvidenskabelige Fakultet** på **Cairo Universitet** udvidede Schiller Instituttets infrastrukturprojekt »Den Eurasiske Landbro« til også at indeholde en »Afro-Asiatisk Landbro«. Den idé videreudviklede **Wen Tiejun**, vicegeneralsekretær for **Kinas Selskab for Genopbygning af Økonomiske Systemer i Beijing**, til også at inkludere det sydøstlige Asien. Sudans tidligere landbrugsminister, professor **Abdalla A. Abdalla**, var blandt deltagerne i det panel, der behandlede det afrikanske udviklingsperspektiv.

På konferencens sidste dag gennemgik Schiller Instituttets grundlægger og internationale præsident, **Helga Zepp-LaRouche**, de europæiske begreber om den moderne nationalstat med udgangspunkt i kardinal **Nicholaus Cusanus'** værker. Anledningen var **600-året** for denne store tænkens fødsel. Konferencens sidste panel behandlede Vladimir Vernadskijs videnskabelige arbejder indenfor biologi og geofysik. Taler og udskrifter fra konferencens diskussioner kan hentes på **www.larouchepub.com**.

Økonom og medlem af den russiske дума Sergej Glazjev på talerstolen. Professor Stanislav Menshikov ses yderst til venstre.

borgerkrigen **1861-65**. Et ligeså vidtrækkende politisk skred kan nu være under opsejling i USA, mener LaRouche.

I øvrigt forsætter energikrisen i **Californien** sin næsten surrealistiske gang. Antallet af tvungne strømafbyrdselser vokser støt, og hver gang udnytter de private elselskaber situationen til at skruer prisen op i helt ufattelige højder. Guvernør **Gray Davis** har, i sine hidtil forgæves forsøg på at få Bush-regeringen til at indføre et loft over elektricitetspriserne, dokumenteret, at elselskabet **Reliant** har taget op til **1.900 dollars** for en megawatt-time (det svarer til en kilowattpris på **16 kr.**) i spidsbelastningsperioder. Men den **2. juni** afslørede avisen *San Francisco Chronicle*, at det var langt fra rekorden. Energiselskabet **Duke Energy Inc.** havde i en periode på ni dage afkrævet Californiens delstatsregering **3.880 dollars** per megawatt-time. En kilowattpris på **33 kr.!** Guvernør Davis truer nu med at anlægge sag imod **Den føderale Energikontrolkommission, FERC**, for ikke at gribe ind overfor elselskaberne, som loven kræver. Præsident Bush' nære forbindelser til elgiganterne **Enron**, **Reliant** og **El Paso**, der alle har deres hovedkvarter i **Houston, Texas**, er kommet under stadig mere kritisk lys. For at gøre situationen endnu mere grotesk, indeholdt regeringens store forkromede energiplan, der blev fremlagt den **17. maj**, intet der kan afhjælpe situationen i Californien, endsige forhindre krisen i at sprede sig til andre delstater.

EURASISK POLITISK UDVIKLING

På en pressekonference i **Moskva** den **16. maj** meddelte **Ruslands** transportminister **Sergej Frank**, at den russiske regering har taget initiativ til dannelsen af en **Eurasisk Transportunion, ETU**. **Iran** og **Indien** står som medstiftere, og transportminister Frank forventer, at hovedparten af de **40** europæiske og asiatiske nationer, der sidste år deltog på en eurasiske transportkonference i **St. Petersborg**, på et eller andet tidspunkt indtræder i unionen. Formålet med ETU er at fremme etableringen af eurasiske transportkorridorer fra **Europa**, over de russiske landområder, til **Asien**. Den transsibiriske jernbane skal moderniseres, og der skal trækkes helt nye jernbanelinier. Et af de højest prioriterede projekter er etableringen af en ny nord-syd transportkorridor gennem Iran og Rusland. F.eks. går handel mellem Indien og Rusland i dag over havnene i **Rotterdam** og **St. Petersborg**. Opbygningen af den eurasiske transportinfrastruktur var også et af hovedemnerne på topmødet i **Organisationen af Tidligere Sovjetrepublikker, SNG**, der blev afholdt i **Kiev** den **31. maj**.

I sin tale til deltagerne i det tredje udenrigsministermøde i den nye asiatiske-europæiske samarbejdsorganisation **ASEM** i **Beijing** den **24. maj**, opfordrede **Kinas** præsident **Jiang Zemin** til etableringen af en »**Ny Silkevej**«. »Den gamle Silkevej, som engang var en vigtig passage for kontakt mellem de asiatiske og europæiske samfund, spillede en vigtig rolle i udvekslingen mellem de østlige og vestlige civilisationer. ASEM burde således opbygge en Ny Silkevej for aktivt at fremme udvekslingen mellem disse to civilisationer i det nye århundrede«, sagde præsident Zemin.

forbeholdt avispostkontoret

Forud for ASEM-mødet i Beijing foretog den tyske udenrigsminister **Joscha Fisher** en rundrejse til **Aserbajdsjan, Kasakhstan** og **Usbekistan**. I den anledning bragte den tyske avis *Frankfurter Allgemeine Zeitung* den **15. maj** en artikel af det tyske udenrigsministeriums planlægningschef, **Achim Schmillen**, hvori han beskrev **Centralasiens** betydning i en bredere sammenhæng af fortsat udvikling af relationerne mellem Europa, Rusland og Asien. Schmillen advarede imod en gentagelse af det **19. århundredes** »Great Game«, »Det store Spil«, hvor det centralasiatiske område blev sønderlemmet af en magtkamp mellem det russiske zaristiske imperium og **Det britiske Imperium**. Han advarede desuden imod fortsat europæisk ignorering af Centralasien og påpegede, at hvis talibanerne i **Afghanistan** tvinger sig kontrollen over **Ferganadalen**, kan det destabilisere de tre centralasiatiske republikker **Usbekistan, Kirgisistan** og **Tadsjikistan**.

Schmillen fortsatte: »Området ikke alene indeholder mange materielle ressourcer, det er også den naturlige kommunikationsforbindelse mellem Centralasien, **Sydasien**, **Kina** og **Vesten**. En yderligere faktor er den indflydelse som **Rusland, Tyrkiet** og **Kina** har i området. Disse landes fremtid vil afhænge af udviklingen i Centralasien. Det er derfor i Europas interesse at sikre, at hele regionen stabiliseres.« Schmillen forudser, at Centralasien vil få en geostrategisk betydning, der rækker langt ud over områdets umiddelbare økonomiske og politiske vægt, og han så gerne **EU** tilskynde europæiske selskaber til, sammen med russiske selskaber, eksempelvis at udvikle hele områdets olieressourcer. På lang sigt skal ikke bare Rusland og Kina men også **USA** inddrages i de europæiske perspektiver for området, mener Achim Schmillen.

Da EU's trojka, kommissionsformand **Romano Prodi**, EU's udenrigspolitiske chef **Javier Solana** og EU's nuværende formand, **Sveriges** statsminister **Göran Persson**, var på besøg i **Moskva** den **17. maj**, foreslog Romano Prodi, at Ruslands olie- og naturgaseksport i fremtiden afregnes i **euro** i stedet for **dollars**. Rusland og EU skal indgå i et »fælles økonomisk rum«, for at fremme de europæiske investeringer i Rusland. Præsident **Putin** reagerede positivt på Prodis overraskende forslag, men gav ingen bindende tilsgang om at skifte oliebetalingerne fra dollars til euro.

På en konference i diplomatsalen i **Kreml-paladset** i **Moskva** den **15. maj**, med deltagelse af **150** repræsentanter fra det russiske erhvervsliv og medlemmer af den russiske regering, var det eurasiske udviklingsperspektiv et af hovedemnerne. **Schiller Instituttets** repræsentant, **Jonathan Tenenbaum**, fremlagde hovedpunkterne fra instituttets konference i **Bad Schwalbach** (se side 3).

AGRO-NYT udgives hver måned af **Schiller Instituttet**, Postboks 2613, 2100 København Ø, tlf: 35 43 00 33, Giro 564-8408, e-mail: si@schillerinstitut.dk Internet-adresse: <http://www.schillerinstitut.dk/> Redaktion: Poul Rasmussen (ansvh.), Tom Gillesberg, Percy Rosell, Thomas Vissing og Executive Intelligence Review Service. Abonnement: 1 år - 2000 kr. 6 mdr. - 1000 kr. 3 mdr. - 600 kr. Eftertryk kun tilladt med kildeangivelse ISSN: 0905-3786 Eget tryk